

מוגש לתלמידי הדרום באהבה

טכנולוגיה וחברה שיעור מספר 2: מידע עובר מדור לדור

תחילה... חושבים ביחד

שאלו הורים, חברים, סבים, סבתות: "האם יש לכם כלים, חפצים, אביזרים וספרים שעברו מדור לדור?"

- **בררו:** מדוע אנשים מעבירים מדור לדור חפצים? _____

- **בררו עוד:** האם בנוסף על חפצים מעבירים מדור לדור גם ידע? _____

שאלו את אימא איזה ידע היא קבלה מאמא ומאבא שלה? _____

שאלו את אבא איזה ידע הוא קבל מאמא ומאבא שלו? _____

סיפור המעשה...

פיתות בטבון

מי שהתארח פעם באוהל בדואי בוודאי זכה לטעום וליהנות מן הטעם הנפלא של הפיתה הטרייה החמה. זאת לא הפיתה המוכרת לכולנו מן המרכול ומדוכן הפלפל. זוהי פיתה שונה: היא דקיקה, היא אינה כפולה ואופים אותה על גבי מישטח מתכת קמור המתחמם בתוך גחלים לוחשות. את הפיתה הזו אופות הנשים הבדואיות מזה דורי דורות.

מוגש לתלמידי הדרום באהבה

1. איזה ידע הקשור בייצור הפיתה הבדואית עובר מדור לדור? _____

2. תארו לעצמכם מצב שיום אחד מחליטות הנשים הבדואיות לשנות את הגודל ואת הצורה של הפיתה. **שערו:** אילו סיבות אפשריות יכולות להיות לצעד כזה? _____
האם הידע הקודם שלהן על תהליך ייצור הפיתה יעזור להם לתכנן המוצר החדש? אם כן הצביעו על ידע שיכול לעזור להן: _____

3. הידע הקשור בדרך הייצור של הפיתה הבדואית, השימוש בפיתה ודרך אכילתה עובר מדור לדור מזה מאות שנים. זהו אחד המאפיינים של התרבות הבדואית. הביאו דוגמאות למנהגים העוברים מדור לדור בתרבויות שונות (בחרו לענות על תרבות אחת או יותר):

• **התרבות היהודית:**

הארוע	צורך הקשור בארוע	מוצר הקשור לצורך
חג פורים	לשמוח	רעשנים, מסיכות
		הגדה של פסח
	להקים משפחה	

• **התרבות הנוצרית:**

הארוע	צורך הקשור בארוע	מוצר הקשור לצורך
חתונה		

מוגש לתלמידי הדרום באהבה

• התרבות המוסלמית:

מוצר הקשור לצורך	צורך הקשור בארוע	הארוע
קאק אל עיד		
		חג הקורבן

4. שאלו את הורכם או את הסבים והסבתות שלכם: "האם חלו שינויים במוצרים הקשורים לצרכים התרבותיים כיום לעומת המוצרים בתקופת ילדותם?" (למשל, האם יש הבדל בין הסביבון בו הורכם שיחקו בחנוכה לבין הסביבון בו אתם משחקים בחנוכה?) בחרו מוצר אחד או יותר וספרו אילו שינויים חלו בו?

5. פותחני קופסאות של פעם אינם דומים לפותחני קופסאות שבהם אנו משתמשים כיום, עד כדי כך שלעיתים אין אנו מזהים את המכשיר כפותחן של קופסאות... לעומת זאת, חנוכיה של פעם דומה דמיון מפליא לחנוכיה שבה אנו משתמשים כיום. איזה הבדל קיים בין ההתפתחות של מוצרים הקשורים לצרכים מסורתיים לבין ההתפתחות של מוצרים הנותנים מענה לצרכים אחרים? (רמז: בנוסף לחנוכיה עצמה – למוצר - מה עוד עובר מדור לדור כדי לתת מענה לצרכים מסורתיים?)

מוגש לתלמידי הדרום באהבה

סוף מעשה במחשבה תחילה...

הורים מעבירים בתורשה תכונות לצאצאים. בנוסף, בכל דור ודור צובר האדם ידע שאותו הוא מעביר לדורות הבאים, זוהי מורשה. כך מתפתחת התרבות האנושית. כל דור מעביר - מספר - לדור הבא את המסורת והמנהגים וכך נוצרת תרבות לכל העמים. המורשה עוברת בדיבור, באמצעים כתובים ובאמצעים ממוחשבים.

הנשר,

הכריש

ודוב הקרח...

יכלו אולי לומר משהו כמו: "אנחנו מעבירים לצאצאינו תכונות מדור לדור. לנו יש תורשה. אבל, האם יש לנו גם מורשה?"

אילו החיות היו מבינות, איזו תשובה הייתם נותנים להם?
בתשובתכם התייחסו להבדל שבין תורשה למורשה.
